

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

24 januari 2019

VOORSTEL VAN BIJZONDERE WET

**tot wijziging van de bijzondere wet
van 8 augustus 1980 tot hervorming
der instellingen, wat de
uittredingsvergoeding betreft**

**ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
NR. 64.829/AV VAN 21 JANUARI 2019**

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

24 janvier 2019

PROPOSITION DE LOI SPÉCIALE

**modifiant la loi spéciale
de réformes institutionnelles du 8 août 1980
en ce qui concerne
l'indemnité de sortie**

**AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
N° 64.829/AG DU 21 JANVIER 2019**

Zie:

Doc 54 **3383/ (2018/2019):**

001: Voorstel van bijzondere wet van de heer Maingain
en de dames Caprasse en Fonck.

Voir:

Doc 54 **3383/ (2018/2019):**

001: Proposition de loi spéciale de M. Maingain
et Mmes Caprasse et Fonck.

10050

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire
Vuye&Wouters	:	Vuye&Wouters

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:	Abréviations dans la numérotation des publications:
DOC 54 0000/000: Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 54 0000/000: Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n ^o de base et du n ^o consécutif
QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA: Questions et Réponses écrites
CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV: Beknopt Verslag	CRABV: Compte Rendu Analytique
CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)	CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN: Plenum	PLEN: Séance plénière
COM: Commissievergadering	COM: Réunion de commission
MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers	Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be	Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be courriel : publications@lachambre.be
De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier	Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

Op 26 november 2018 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers verzocht binnen een termijn van dertig dagen verlengd tot vijfenveertig dagen^{*} een advies te verstrekken over een voorstel van bijzondere wet “tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wat de uitredingsvergoeding betreft”, ingediend door de heer Olivier Maingain en de dames Véronique Caprasse en Catherine Fonck (*Parl. St.*, Kamer, 2018-2019, nr. 3383/001).

Het voorstel is door de algemene vergadering onderzocht op 10 januari 2019. De algemene vergadering was samengesteld uit Jacques Jaumotte, voorzitter van de Raad van State, Marnix Van Damme, Jo Baert, Pierre Vandernoot en Martine Baguet, kamervoorzitters, Wilfried Van Vaerenbergh, Jeroen Van Nieuwenhove, Luc Detroux, Peter Sourbron, Bernard Blero, Wouter Pas, Wanda Vogel, Koen Muylle en Patrick Ronvaux, staatsraden, Jan Velaers, Michel Tison, Christian Behrendt en Jacques Englebert, assessoren, Delannay, hoofdgriffier.

De verslagen zijn uitgebracht door Xavier Delgrange en Brecht Steen, eerste auditeurs-afdelingshoofd.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Pierre Vandernoot.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 21 januari 2019

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

* Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat de termijn van dertig dagen verlengd wordt tot vijfenveertig dagen in het geval waarin het advies gegeven wordt door de algemene vergadering met toepassing van artikel 85.

¹ Aangezien het om een voorstel van bijzondere wet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

Le 26 novembre 2018, le Conseil d’État, section de législation, a été invité par Président de la Chambre des représentants à communiquer un avis, dans un délai de trente jours prorogé à quarante-cinq jours^{*}, sur une proposition de loi spéciale “modifiant la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980 en ce qui concerne l’indemnité de sortie”, déposée par M. Olivier Maingain et Mmes Véronique Caprasse et Catherine Fonck (*Doc. parl.*, Chambre, 2018-2019, n° 3383/001).

La proposition a été examinée par l’assemblée générale le 10 janvier 2019. L’assemblée générale était composée de Jacques Jaumotte, président du Conseil d’État, Marnix Van Damme, Jo Baert, Pierre Vandernoot et Martine Baguet, présidents de chambre, Wilfried Van Vaerenbergh, Jeroen Van Nieuwenhove, Luc Detroux, Peter Sourbron, Bernard Blero, Wouter Pas, Wanda Vogel, Koen Muylle et Patrick Ronvaux, conseillers d’État, Jan Velaers, Michel Tison, Christian Behrendt et Jacques Englebert, assesseurs, Delannay, greffier en chef.

Les rapports ont été présentés par Xavier Delgrange et Brecht Steen, premiers auditeurs chefs de section

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de Pierre Vandernoot.

L’avis, dont le texte suit, a été donné le 21 janvier 2019

*

1. En application de l’article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d’État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l’auteur de l’acte, le fondement juridique¹, et l’accomplissement des formalités prescrites.

*

* Cette prorogation résulte de l’article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois “sur le Conseil d’État”, coordonnées le 12 janvier 1973, qui dispose que le délai de trente jours est prorogé à quarante-cinq jours dans le cas où l’avis est donné par l’assemblée générale en application de l’article 85.

¹ S’agissant d’une proposition de loi spéciale, on entend par “fondement juridique” la conformité avec les normes supérieures.

STREKKING VAN HET VOORSTEL

2. Artikel 31ter, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 “tot hervorming der instellingen”, dat uit vier leden bestaat, gaat over de vergoeding die het Vlaams Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap en het Waals Parlement aan hun leden dienen toe te kennen, alsook over hun pensioenregeling en de wijze waarop hun reiskosten worden terugbetaald.²

Het eerste lid van die bepaling luidt als volgt:

“Elk Parlement bepaalt het bedrag van de vergoeding die aan zijn leden wordt toegekend. Deze vergoeding heeft hetzelfde statuut als de vergoeding aan de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers, welke zij niet mag overschrijden. Zij mag worden gecumuleerd met de vergoeding toegekend door een ander Parlement, voor zover de gecumuleerde vergoeding de vergoeding aan de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers niet overschrijdt”.

Artikel 2, 1°, van het voorliggende voorstel van bijzondere wet strekt ertoe artikel 31ter, § 1, aan te vullen met een nieuw vijfde lid dat als volgt luidt:

“Elk Parlement stelt tevens de uittredingsregeling van zijn leden vast”.

Volgens de toelichting van het voorstel

“[beogen] de indieners (...) [aldus] de constitutieve autonomie te waarborgen door elk Parlement de regels inzake de uittredingsvergoedingen van zijn leden te laten vastleggen”.

3. Artikel 31ter, § 1bis, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 formuleert de zogenaamde “150 %-regel” als volgt:

“Het bedrag van de vergoedingen, wedden of presentiegelden, ontvangen als bezoldiging voor de door het lid van het Vlaams Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap en van het Waals Parlement naast zijn parlementair mandaat uitgeoefende activiteiten, mag de helft van het bedrag van de met toepassing van [paragraaf] 1 toegekende vergoeding niet overschrijden”, met dien verstande dat volgens het tweede lid van dezelfde bepaling

“[v]oor de berekening van dat bedrag de vergoedingen, wedden of presentiegelden voortvloeiend uit de uitoefening van een openbaar mandaat, openbare functie of openbaar ambt van politieke aard [in aanmerking komen]”.

Het derde lid van die bepaling gaat over de wijze waarop het in zijn geheel uitgekeerde bedrag wordt verminderd wanneer die limiet van 150 % wordt overschreden:

² Een soortgelijke bepaling staat in artikel 25, § 1, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 “met betrekking tot de Brusselse Instellingen”. Artikel 31ter, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is van toepassing verklaard op de Duitstalige Gemeenschap bij artikel 14 van de wet van 31 december 1983 “tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap”.

PORTÉE DE LA PROPOSITION

2. L'article 31ter, § 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 “de réformes institutionnelles”, composé de quatre alinéas, traite de l'indemnité qu'il appartient au Parlement flamand, au Parlement de la Communauté française et au Parlement wallon d'allouer à leurs membres, ainsi que de leur régime de pension et des modalités de remboursement de leurs frais de déplacement².

Aux termes de l'alinéa 1er de cette disposition,

“Chaque Parlement fixe le montant de l'indemnité allouée à ses membres. Cette indemnité a le même statut que l'indemnité des membres de la Chambre des représentants, qu'elle ne peut dépasser. Elle peut être cumulée avec l'indemnité allouée par un autre Parlement, mais l'indemnité cumulée ne peut pas dépasser l'indemnité attribuée aux membres de la Chambre des représentants”.

L'article 2, 1°, de la proposition de loi spéciale à l'examen tend à compléter l'article 31ter, § 1er, par un alinéa 5 nouveau, rédigé comme suit:

“Chaque Parlement arrête également le régime de l'indemnité de sortie de ses membres”.

Selon les développements de la proposition,

“[s]es auteurs [...] entendent [ainsi] garantir l'autonomie constitutive en laissant chaque Parlement arrêter les règles relatives à l'indemnité de sortie de leurs membres”.

3. L'article 31ter, § 1^{er}bis, alinéa 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 énonce comme suit la règle dite des “150 %”:

“Le montant des indemnités, traitements ou jetons de présence perçus en rétribution des activités exercées par le membre du Parlement de la Communauté française, du Parlement wallon et du Parlement flamand en dehors de son mandat de membre du Parlement, ne peut excéder la moitié du montant de l'indemnité allouée en exécution du [paragraphe] 1er”, étant entendu qu'aux termes de l'alinéa 2 de la même disposition,

“[s]ont pris en considération pour le calcul de ce montant les indemnités, traitements ou jetons de présence découlant de l'exercice d'un mandat, d'une fonction ou d'une charge publics d'ordre politique”.

L'alinéa 3 de cette disposition concerne la manière dont le montant globalement perçu est diminué en cas de dépassement de cette limite de 150 %:

² Une disposition analogue figure à l'article 25, § 1er, de la loi spéciale du 12 janvier 1989 “relative aux institutions bruxelloises”. L'article 31ter, § 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 est rendu applicable à la Communauté germanophone par l'article 14 de la loi du 31 décembre 1983 “de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone”.

“Zo het in eerste lid vastgestelde plafond wordt overschreden, wordt de in [paragraaf] 1 vastgestelde vergoeding verminderd, behalve wanneer het mandaat van lid van het Vlaams Parlement, van het Parlement van de Franse Gemeenschap of van het Waals Parlement wordt gecumuleerd met een mandaat van burgemeester, schepen of voorzitter van een raad voor maatschappelijk welzijn. In dat geval wordt de wedde van burgemeester, schepen of voorzitter van een raad voor maatschappelijk welzijn verminderd”.

In het vierde lid wordt bepaald dat het betrokken lid van een van die parlementen zijn voorzitter op de hoogte brengt wanneer de betreffende activiteiten een aanvang of een einde nemen tijdens de duur van het parlementaire mandaat.

Het vijfde lid bepaalt dat in “[h]et reglement van elke assemblee (...) nadere regels voor de uitvoering van [de] bepalingen” uit de vier vorige leden kunnen worden vastgesteld.³

Artikel 2, 2°, van het voorliggende voorstel van bijzondere wet strekt ertoe die bepaling aan te vullen met een nieuw zesde lid dat als volgt luidt:

“Indien de in [paragraaf] 1 bedoelde uittredingsvergoeding wordt gecumuleerd met de wedde van het mandaat van burgemeester, schepen of voorzitter van een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn, mag de maandelijkse uitbetaling van de uittredingsvergoeding het in het eerste lid bepaalde grensbedrag niet overschrijden. Is dat wel het geval, dan wordt het maandelijks uitbetaalde bedrag verminderd”.

Volgens de toelichting willen de indieners van het voorstel de zogenaamde 150 %-regel die op de parlementaire vergoedingen toepasselijk is, op die manier “toepassen”

“op de maandelijkse uitbetaling van de uittredingsvergoeding aan de uittredende parlementsleden die deze vergoeding cumuleren met een wedde van het mandaat van burgemeester, schepen of voorzitter van een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn”.

4. Artikel 31ter van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 werd gewijzigd door twee bijzondere wetten van 14 oktober 2018.⁴ Hierdoor wordt de 150 %-regel uitgebreid tot de

³ Artikel 31ter, § 1bis, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is van toepassing verklaard op het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij artikel 25, § 1bis, van de bijzondere wet van 12 januari 1989. Artikel 14bis van de wet van 31 december 1983 bevat een soortgelijke bepaling als artikel 31ter, § 1bis, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, maar neemt als referentiebedrag voor de toepassing van de zogenaamde 150 %-regel “het bedrag van de aan de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers toegekende vergoeding” (artikel 14bis, eerste lid, *in fine*, van de wet van 31 december 1983).

⁴ Bijzondere wet van 14 oktober 2018 “tot wijziging, wat de cumulatie van mandaten betreft, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen” (B.S. 26 oktober 2018, p. 81874) en bijzondere wet van 14 oktober 2018 “tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der Instellingen, wat de cumulatie van publieke vergoedingen betreft” (B.S. 26 oktober 2018, p. 81877).

“En cas de dépassement de la limite fixée à l’alinéa 1er, le montant de l’indemnité prévue au [paragraphe] 1er est diminué, sauf lorsque le mandat de membre du Parlement de la Communauté française, du Parlement wallon ou du Parlement flamand est cumulé avec un mandat de bourgmestre, d’échevin ou de président du conseil de l’aide sociale. Dans ce cas, le traitement afférent au mandat de bourgmestre, d’échevin ou de président du conseil de l’aide sociale est diminué”.

L’alinéa 4 prescrit au membre concerné d’un de ces parlements d’informer son président lorsque les activités concernées débutent ou prennent fin en cours du mandat parlementaire.

L’alinéa 5 habilite “le règlement de chaque assemblée [à] organis[e] les modalités d’exécution” des quatre alinéas précédents³.

L’article 2, 2°, de la proposition de loi spéciale à l’examen tend à compléter cette disposition par un alinéa 6 nouveau, rédigé comme suit:

“Si l’indemnité de sortie visée au [paragraphe] 1er est cumulée avec le traitement afférent au mandat de bourgmestre, d’échevin ou de président d’un Centre public d’action sociale, le versement mensuel de l’indemnité de sortie ne peut excéder la limite fixée à l’alinéa 1er. Dans ce cas, le versement mensuel est diminué”.

Selon les développements de la proposition, ses auteurs entendent ainsi “transposer” la règle dite des 150 % applicable aux indemnités parlementaires

“au versement mensuel de l’indemnité de sortie des parlementaires sortant de charge en cas de cumul avec un traitement afférent au mandat de bourgmestre, d’échevin ou de président d’un Centre public d’aide sociale”.

4. L’article 31ter de la loi spéciale du 8 août 1980 a été modifié par deux lois spéciales du 14 octobre 2018⁴. Il en résulte que la règle des 150 % est étendue aux indemnités,

³ L’article 31ter, § 1^{er}bis, de la loi spéciale du 8 août 1980 est rendu applicable au Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale par l’article 25, § 1^{er}bis, de la loi spéciale du 12 janvier 1989. Une disposition analogue à l’article 31ter, § 1^{er}bis, de la loi spéciale du 8 août 1980 figure à l’article 14bis de la loi du 31 décembre 1983, le montant de référence pour l’application de la règle dite des 150 % étant celui “de l’indemnité allouée aux membres de la Chambre des représentants” (article 14bis, alinéa 1er, *in fine*, de la loi du 31 décembre 1983).

⁴ La loi spéciale du 14 octobre 2018 “modifiant, en ce qui concerne le cumul des mandats, la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles et la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux Institutions bruxelloises” (M.B., 26 octobre 2018, p. 81874) et la loi spéciale du 14 octobre 2018 “modifiant la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles en ce qui concerne le cumul d’indemnités publiques” (M.B., 26 octobre 2018, p. 81877).

vergoedingen, wedden of presentiegelden van bijzondere functies, zoals vastgesteld door het reglement van het parlement en onder meer tot de vergoedingen rechtstreeks of onrechtstreeks ontvangen ingevolge de uitoefening van functies in raden van bestuur, de adviesraden en de directiecomités van intercommunale en interprovinciale verenigingen en van sommige rechtspersonen. De voorzitter van het Vlaams Parlement, het Waals Parlement en het Parlement van de Franse Gemeenschap wordt evenwel niet langer onderworpen aan de 150 %-regel. Er wordt in dezelfde regeling voorzien ten aanzien van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap.⁵

Uit het slotartikel van alle hiervoor genoemde wetten vloeit voort dat deze in werking zullen treden bij de eerstvolgende algehele vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers na de bekendmaking van die wetten in het *Belgisch Staatsblad* of de dag na de eerstvolgende algehele vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

ALGEMENE OPMERKINGEN

A. Constitutionele grondslag van het voorstel

5.1. Volgens de toelichting bij het voorstel beogen de indieners van het voorstel

“de constitutieve autonomie te waarborgen door elk Parlement de regels inzake de uitredingsvergoedingen van zijn leden te laten vastleggen.”

In de toelichting wordt het voorstel gesitueerd binnen het kader van artikel 118, § 2, van de Grondwet.

5.2. Luidens artikel 118, § 1, van de Grondwet, regelt een wet aangenomen met een bijzondere meerderheid

“de in artikel 116, § 2, bedoelde verkiezingen, evenals de samenstelling en de werking van de Gemeenschaps- en Gewestparlementen.”

Luidens artikel 118, § 2, van de Grondwet duidt een wet, aangenomen met een bijzondere meerderheid

“de aangelegenheden (...) betreffende de verkiezing, de samenstelling en de werking van het Parlement van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, van het Parlement van de Vlaamse Gemeenschap, het Parlement van de Franse Ge-

⁵ Artikel 3 van de bijzondere wet van 14 oktober 2018 “tot wijziging, wat de cumulatie van mandaten betreft, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen” (B.S. 26 oktober 2018, p. 81874), waarbij artikel 25bis, § 1bis, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 wordt vervangen, artikel 2 van de wet van 14 oktober 2018 “tot wijziging van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, wat de cumulatie van mandaten betreft” (B.S. 26 oktober 2018, p. 81873), en artikel 2 van de wet van 14 oktober 2018 “tot wijziging van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, wat de cumulatie van publieke vergoedingen betreft” (B.S. 26 oktober 2018, 81879).

traitements ou jetons de présence découlant de l'exercice de fonctions spéciales, telles que déterminées par le règlement du Parlement, et notamment aux indemnités perçues directement ou indirectement à la suite de l'exercice de fonctions au sein de conseils d'administration, de conseils consultatifs ou de comités de direction d'intercommunales et d'interprovinciales et de certaines personnes morales. Toutefois, le président du Parlement flamand, du Parlement wallon et du Parlement de la Communauté française n'est plus soumis à la règle des 150 %. Il est prévu un même régime à l'égard du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale et du Parlement de la Communauté germanophone⁵.

Il résulte de l'article final de l'ensemble des lois mentionnées ci-avant qu'elles entreront en vigueur lors du premier renouvellement intégral de la Chambre des représentants après leur parution au *Moniteur belge* ou le lendemain du prochain renouvellement intégral de la Chambre des représentants.

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

A. Fondement constitutionnel de la proposition

5.1. Selon les développements de la proposition, les auteurs de la proposition entendent

“garantir l'autonomie constitutive en laissant chaque Parlement arrêter les règles relatives à l'indemnité de sortie de leurs membres”.

Les développements situent la proposition dans le cadre de l'article 118, § 2, de la Constitution.

5.2. Selon l'article 118, § 1er, de la Constitution, une loi adoptée à la majorité spéciale règle

“les élections visées à l'article 116, § 2, ainsi que la composition et le fonctionnement des Parlements de communauté et de région”.

Selon l'article 118, § 2, de la Constitution, une loi adoptée à la majorité spéciale désigne

“celles des matières relatives à l'élection, à la composition et au fonctionnement du Parlement de la Communauté française, du Parlement de la Région wallonne et du Parlement de la Communauté flamande, qui sont réglées par ces

⁵ Article 3 de la loi spéciale du 14 octobre 2018 “modifiant, en ce qui concerne le cumul des mandats, la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles et la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux Institutions bruxelloises” (M.B., 26 octobre 2018, p. 81874), qui modifie l'article 25bis, § 1^{er}bis, de la loi spéciale du 12 janvier 1989, article 2 de la loi du 14 octobre 2018 “modifiant, en ce qui concerne le cumul des mandats, la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone” (M.B., 26 octobre 2018, p. 81873), et article 2 de la loi du 14 octobre 2018 “modifiant la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone en ce qui concerne le cumul d'indemnités publiques” (M.B., 26 octobre 2018, p. 81879).

meenschap en het Parlement van het Waalse Gewest, welke door de Parlementen, elk voor zich, *bij decreet of bij een in artikel 134 bedoelde regel* worden geregeld, naar gelang van het geval. Dat decreet en die in artikel 134 bedoelde regel moeten worden aangenomen met een meerderheid van twee derden van de uitgebrachte stemmen, op voorwaarde dat de meerderheid van de leden van het betrokken Parlement aanwezig is.” (eigen cursivering)

5.3. Door aan de parlementen van de deelgebieden op te dragen de uittredingsregeling van hun leden vast te stellen, wordt een aspect van de werking van de parlementen geregeld en aldus uitvoering gegeven aan artikel 118, § 1, van de Grondwet.

Er wordt daarentegen geen uitvoering gegeven aan artikel 118, § 2, van de Grondwet. De voorgestelde bepaling draagt immers enkel aan het parlement op om de uittredingsregeling vast te leggen en niet om de uittredingsregeling “bij decreet” te regelen, laat staan om deze aangelegenheid bij decreet met een bijzondere meerderheid in de zin van artikel 118, § 2, eerste lid, *in fine*, van de Grondwet te regelen. De voorgestelde bepaling waarborgt aldus niet de constitutieve autonomie, doch regelt wel een aspect van de zgn. “zelfinrichtingsbevoegdheid” van de deelgebieden.

5.4. De bestaande onderdelen van artikel 31*ter* van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, aangaande de (gewone) parlementaire vergoeding en de pensioenregeling, die op dezelfde wijze een bevoegdheid aan de in die bepaling vermelde parlementen toekennen, kunnen niet als een uitvoering van artikel 118, § 2, van de Grondwet, en dus niet als de toekenning van “constitutieve autonomie”, worden beschouwd.⁶ Het vergoedingsstelsel wordt niet geregeld in de vorm van een decreet, maar door het parlement alleen. Door in artikel 31*ter* van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, in tegenstelling tot in de meeste overige bepalingen van diezelfde bijzondere wet,⁷ niet te bepalen dat het parlement de bevoegdheid bij decreet dient uit te oefenen, heeft de bijzondere wetgever willen vermijden dat de regering enige medezeggenschap zou hebben in de bepaling van de vergoeding voor de parlementsliden.

5.5. De conclusie is dan ook dat de voorgestelde regeling niet als een regeling inzake het waarborgen van de constitutieve autonomie moet worden beschouwd, doch wel als het regelen door de bijzondere wetgever van de autonomie van de parlementen van de deelgebieden (ten aanzien van de uitvoerende macht) wat de uittredingsvergoeding betreft. Niets staat eraan in de weg dat de bijzondere wetgever een dergelijke regeling uitwerkt, zelfs indien daarin een beperking van de autonomie van de parlementen van de betrokken deelgebieden vervat zou liggen.

⁶ In die zin: het Statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordiger (<https://www.vlaamsparlement.be/over-het-vlaams-parlement/vlaamse-volksvertegenwoordigers-partijen-en-fracties/rechten-en-plichten#titel9>), 4 juli 2018, eerste lid van de aanhef (“Uitgangspunten”) en titel 9.

⁷ Voor een overzicht van die bepalingen in 1994, J. Van Nieuwenhove, “De samenstelling en de werking van parlement en raden na de vierde staatshervorming”, *TBP* 1994, p. 181, vn. 125, pp. 180-181.

Parlements, chacun en ce qui le concerne, *par décret ou par une règle visée à l'article 134*, selon le cas. Ce décret et cette règle visée à l'article 134 sont adoptés à la majorité des deux tiers des suffrages exprimés, à condition que la majorité des membres du Parlement concerné soit présente” (italiques ajoutés).

5.3. En chargeant les parlements des entités fédérées d'arrêter le régime de l'indemnité de sortie de leurs membres, le texte proposé règle un aspect du fonctionnement des parlements et donne ainsi exécution à l'article 118, § 1er, de la Constitution.

Par contre, il ne donne pas exécution à l'article 118, § 2, de la Constitution. En effet, la disposition proposée charge uniquement le parlement d'arrêter le régime de l'indemnité de sortie et non de régler le régime de l'indemnité de sortie “par décret”, *a fortiori* de régler cette matière par décret adopté à une majorité spéciale au sens de l'article 118, § 2, alinéa 1er, *in fine*, de la Constitution. La disposition proposée ne garantit donc pas l'autonomie constitutive mais règle un aspect du “pouvoir d'auto-organisation” des entités fédérées.

5.4. Les subdivisions existantes de l'article 31*ter* de la loi spéciale du 8 août 1980 concernant l'indemnité parlementaire (ordinaire) et le régime de pension, qui attribuent de la même manière une compétence aux parlements mentionnés dans cette disposition, ne peuvent pas être considérées comme une mise en œuvre de l'article 118, § 2, de la Constitution, et donc comme l'attribution d'une “autonomie constitutive”⁶. Le régime d'indemnité n'est pas réglé sous la forme d'un décret, mais par le parlement uniquement. En ne prévoyant pas à l'article 31*ter* de la loi spéciale du 8 août 1980, à la différence de la plupart des autres dispositions de cette même loi spéciale⁷, que le parlement doit exercer la compétence par décret, le législateur spécial a voulu éviter que le gouvernement participe d'une quelconque manière à la fixation de l'indemnité allouée aux parlementaires.

5.5. Force est dès lors de conclure que le texte proposé ne doit pas être considéré comme une réglementation permettant de garantir l'autonomie constitutive mais comme un dispositif arrêté par le législateur spécial en vue de régler l'autonomie des parlements des entités fédérées (à l'égard du pouvoir exécutif) en ce qui concerne l'indemnité de sortie. Rien ne s'oppose à ce que le législateur spécial procède à pareille réglementation, même si elle devait comporter une limitation de l'autonomie des parlements des entités fédérées concernées.

⁶ En ce sens: “Statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordiger” (<https://www.vlaamsparlement.be/over-het-vlaams-parlement/vlaamse-volksvertegenwoordigers-partijen-en-fracties/rechten-en-plichten#titel9>), 4 juillet 2018, premier alinéa du préambule (“Uitgangspunten”) et titre 9.

⁷ Pour un aperçu de ces dispositions en 1994, J. Van Nieuwenhove, “De samenstelling en de werking van parlement en raden na de vierde staatshervorming”, *TBP* 1994, p. 181, vn. 125, pp. 180-181.

De bijzondere wetgever handelt hierbij op grond van artikel 118, § 1, van de Grondwet, teneinde de werking van de gemeenschaps- en gewestparlementen te regelen.

B. Bevoegdheid van de deelstaatsparlementen inzake de uittredingsvergoeding

6.1. Wat betreft de bedoeling van de stellers van het wetsvoorstel om elk parlement te machtigen de regels inzake de uittredingsvergoedingen van zijn leden vast te stellen, dient te worden vastgesteld dat de gemeenschaps- en gewestparlementen nu al in een regeling voorzien inzake de uittredingsvergoeding.⁸

Die regeling vindt haar bevoegdheidsrechtelijke grondslag in artikel 44 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980⁹ of in artikel 31ter, § 1, van diezelfde bijzondere wet,¹⁰ dat zo werd geïnterpreteerd dat het ook de bevoegdheid inhoudt om onder meer de uittredingsvergoeding te regelen, ook al werd dit laatste niet uitdrukkelijk vermeld.¹¹

In zoverre artikel 2, 1°, van het voorstel van bijzondere wet ertoe strekt de gemeenschaps- en gewestparlementen een bevoegdheid te verlenen die ze al hebben, is het dan ook overbodig, zodat de bepaling geschrapt zou kunnen worden.¹²

6.2. Indien deze bepaling wordt behouden¹³, zal minstens in de parlementaire voorbereiding moeten worden verduidelijkt dat het niet om een nieuwe bevoegdheidstoekenning gaat, maar om een explicitering van een bestaande bevoegdheid.

Ook moet worden gepreciseerd dat het gegeven dat in het voorgestelde artikel 31ter, § 1, vijfde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 enkel gewag wordt gemaakt van de uittredingsvergoeding, geen afbreuk doet aan de bevoegdheid van de gemeenschaps- en gewestparlementen om de andere materiële voordelen die aan parlementsleden worden toegekend te (blijven) regelen.

⁸ Zie bv. Titel 9 van het statuut van het Vlaams Parlementslid van 4 juli 2018.

⁹ Naar luid waarvan “elk parlement (...) zijn eigen reglement [vaststelt] (...)”. Deze bepaling is van toepassing verklaard op het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap en op het Brussels Parlement respectievelijk bij artikel 44, eerste lid, van de wet van 31 december 1983 en bij artikel 28, eerste lid, van de bijzondere wet van 12 januari 1989.

¹⁰ Zie ook artikel 25, § 1, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 “met betrekking tot de Brusselse Instellingen” en artikel 14 van de gewone wet van 31 december 1983 “tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap”.

¹¹ Dat is ook het geval voor andere materiële voordelen zoals het ter beschikking stellen van kantoor materiaal, informatica e.d. aan parlementsleden. Zie ook M. Elst en J. Van Nieuwenhove, *De zelfinrichtingsbevoegdheden van de deelstaten*, Brugge, die Keure, 2016, 19-20.

¹² Indien dat het geval is, verdient het aanbeveling om de tekst van het in artikel 2, 2°, van het voorstel, voorgestelde artikel 31ter, § 1bis, zesde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, aan te passen, aangezien er in die bepaling sprake is van “de in § 1 bedoelde uittredingsvergoeding”, begrip die per hypothese niet in artikel 31ter zou zijn ingevoegd.

¹³ In dat geval verdient het aanbeveling om in het zesde lid, voorgesteld in artikel 2, 2°, van het voorstel, de woorden “in § 1” te vervangen door de woorden “in paragraaf 1, vijfde lid”.

Ce faisant, le législateur agit sur le fondement de l'article 118, § 1er, de la Constitution, afin de régler le fonctionnement des parlements de communauté et de région.

B. Compétence des parlements des entités fédérées en matière d'indemnité de sortie

6.1. S'agissant de l'intention des auteurs de la proposition de permettre à chaque parlement d'arrêter les règles relatives à l'indemnité de sortie de leurs membres, il y a lieu de constater que les parlements de communauté et de région prévoient déjà actuellement une réglementation relative à l'indemnité de sortie⁸.

Cette réglementation trouve son fondement en matière de compétence dans l'article 44 de la loi spéciale du 8 août 1980⁹ ou dans l'article 31ter, § 1er, de cette même loi spéciale¹⁰, qui a été interprété en ce sens qu'il implique également la compétence de régler notamment l'indemnité de sortie, même si elle n'y a pas été expressément mentionnée¹¹.

Dans la mesure où l'article 2, 1°, de la proposition de loi spéciale tend à conférer aux parlements des communautés et des régions une compétence qu'ils ont déjà, il est dès lors superflu, de sorte que la disposition pourrait être omise¹².

6.2. Si cette disposition est maintenue¹³, il faudra préciser à tout le moins dans les travaux préparatoires qu'il ne s'agit pas d'une nouvelle attribution de compétence mais d'une précision portant sur une compétence existante.

Il convient également de préciser que le fait que l'article 31ter, § 1er, alinéa 5, proposé de la loi spéciale du 8 août 1980 ne mentionne que l'indemnité de sortie, ne porte pas atteinte à la compétence des parlements des communautés et des régions de (continuer à) régler les autres avantages matériels accordés aux parlementaires.

⁸ Voir par exemple le titre 9 du “statuut van het Vlaams Parlementslid” du 4 juillet 2018.

⁹ Aux termes duquel “[c]haque Parlement arrêté son règlement [...]”. Cette disposition est rendue applicable au Parlement de la Communauté germanophone et au Parlement bruxellois respectivement par l'article 44, alinéa 1er, de la loi du 31 décembre 1983 et par l'article 28, alinéa 1er, de la loi spéciale du 12 janvier 1989.

¹⁰ Voir également l'article 25, § 1er, de la loi spéciale du 12 janvier 1989 “relative aux Institutions bruxelloises” et l'article 14 de la loi ordinaire du 31 décembre 1983 “de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone”.

¹¹ Il en va de même pour d'autres avantages matériels, comme la mise à disposition de matériel de bureau, de moyens informatiques, etc., aux parlementaires. Voir également M. Elst et J. Van Nieuwenhove, *De zelfinrichtingsbevoegdheden van de deelstaten*, Bruges, La Chartre, 2016, pp. 19 et 20.

¹² Si tel était le cas, il y aurait lieu d'adapter le texte de l'article 31ter, § 1^{er}bis, alinéa 6, de la loi spéciale du 8 août 1980, proposé par l'article 2, 2°, de la proposition, cette disposition renvoyant à “l'indemnité de sortie visée au [paragraphe] 1er”, notion qui, par hypothèse, ne serait pas insérée dans l'article 31ter.

¹³ En ce cas, les mots “au § 1er” seraient avantageusement remplacés par les mots “au paragraphe 1er, alinéa 5,” à l'alinéa 6 proposé par l'article 2, 2°, de la proposition.

De wetgever wordt er ook op gewezen dat door de uitredingsvergoeding in het vijfde lid van artikel 31ter, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 te vermelden, de beperking die uit de eerste zin van het eerste lid van die bepaling voortvloeit, alleszins niet van toepassing zou zijn op die uitredingsvergoeding.

6.3. Bovendien moet in dat geval ook artikel 25, § 1, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 “met betrekking tot de Brusselse instellingen”, dat een soortgelijke bepaling bevat als die welke vervat ligt in artikel 31ter, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 (zonder dat naar die laatste bepaling wordt verwezen), worden aangepast, zodat ook in die bepaling uitdrukkelijk gewag zou worden gemaakt van de uitredingsvergoeding. Luidens artikel 25, § 1bis, van diezelfde bijzondere wet is immers enkel artikel 31ter, § 1bis, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 van toepassing op de vergoeding die aan de leden van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement wordt toegekend.¹⁴ De eerstvermelde bepaling verklaart niet het ganse artikel 31ter van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 van toepassing¹⁵, zodat – in tegenstelling tot wat de indieners van het voorstel van bijzondere wet lijken aan te nemen – de ontworpen wijziging van artikel 31ter, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 niet van rechtswege van toepassing zou zijn op het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.¹⁶

C. Overeenstemming met het grondwettelijk beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie

7.1. In artikel 31ter, § 1bis, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 wordt bepaald dat het bedrag van de vergoedingen, wedden of presentiegelden, ontvangen als bezoldiging voor de door het lid van het Vlaams Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap en van het Waals Parlement naast zijn parlementair mandaat uitgeoefende activiteiten, de helft van het bedrag van de parlementaire vergoeding niet mag overschrijden (de zogenaamde “150 %-regel”). Zo dat plafond wordt overschreden, wordt de parlementaire vergoeding verminderd, behalve wanneer het mandaat van lid van het Vlaams Parlement, van het Parlement van de Franse Gemeenschap of van het Waals Parlement wordt gecumuleerd met een mandaat van burgemeester, schepen

¹⁴ Wanneer bovendien de voormelde bijzondere wet van 14 oktober 2018 “tot wijziging, wat de cumulatie van mandaten betreft, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen” (B.S. 26 oktober 2018, 81874) in werking treedt, zal dat zelfs niet langer het geval zijn, vermits op dat ogenblik artikel 25, § 1bis van de bijzondere wet van 12 januari 1989 zelf een 150 %-regel zal bevatten, in plaats van artikel 31ter, § 1bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 van overeenkomstige toepassing te verklaren: zie ook opmerking 9.2.

¹⁵ Een verwijzing in artikel 25, § 1bis, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 naar artikel 31ter, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zou een overlapping hebben gevormd met paragraaf 1 van dat artikel 25.

¹⁶ Dit probleem stelt zich daarentegen niet ten aanzien van het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap, vermits artikel 14 van de wet van 31 december 1983 artikel 31ter, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 van overeenkomstige toepassing verklaart op de Duitstalige Gemeenschap.

L'attention du législateur est également attirée sur le fait qu'en mentionnant l'indemnité de sortie à l'alinéa 5 de l'article 31ter, § 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980, la limitation découlant de la première phrase de l'alinéa 1er de cette disposition ne s'appliquerait en tout état de cause pas à cette indemnité de sortie.

6.3. En outre, l'article 25, § 1er, de la loi spéciale du 12 janvier 1989 “relative aux Institutions bruxelloises”, qui contient une disposition analogue à celle de l'article 31ter, § 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 (sans procéder par renvoi à cette dernière disposition), doit dans ce cas être également adapté, afin que cette disposition fasse elle aussi état de l'indemnité de sortie. En effet, selon l'article 25, § 1^{er}bis, de cette même loi spéciale, seul l'article 31ter, § 1^{er}bis, de la loi spéciale du 8 août 1980 est applicable à l'indemnité allouée aux membres du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale¹⁴. La disposition citée en premier ne rend pas applicable l'ensemble de l'article 31ter de la loi spéciale du 8 août 1980¹⁵, de sorte que – contrairement à ce que semblent considérer les auteurs de la proposition de loi spéciale – la modification en projet de l'article 31ter, § 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 ne s'appliquerait pas de plein droit au Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale¹⁶.

C. Conformité avec le principe constitutionnel d'égalité et de non-discrimination

7.1. L'article 31ter, § 1^{er}bis, alinéa 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 dispose que le montant des indemnités, traitements ou jetons de présence perçus en rétribution des activités exercées par le membre du Parlement de la Communauté française, du Parlement wallon et du Parlement flamand en dehors de son mandat de membre du parlement, ne peut excéder la moitié du montant de l'indemnité parlementaire (la “règle des 150 %”). En cas de dépassement de cette limite, l'indemnité parlementaire est diminuée, sauf lorsque le mandat de membre du Parlement de la Communauté française, du Parlement wallon ou du Parlement flamand, est cumulé avec un mandat de bourgmestre, d'échevin ou de président d'un conseil de l'aide sociale, auquel cas c'est le traitement

¹⁴ Lorsque, en outre, la loi spéciale précitée du 14 octobre 2018 “modifiant, en ce qui concerne le cumul des mandats, la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles et la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux Institutions bruxelloises” (M.B., 26 octobre 2018, p. 81874) entrera en vigueur, tel ne sera même plus le cas, dès lors que l'article 25, § 1^{er}bis, de la loi spéciale du 12 janvier 1989 comportera alors lui-même une règle relative aux 150 %, au lieu de rendre l'article 31ter, § 1^{er}bis, de la loi spéciale du 8 août 1980 applicable par analogie: voir l'observation n° 9.2.

¹⁵ Un renvoi à l'article 31ter, § 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 par l'article 25, § 1^{er}bis, de la loi spéciale du 12 janvier 1989 aurait fait double emploi avec le paragraphe 1er de cet article 25.

¹⁶ Ce problème ne se pose pas, en revanche, à l'égard du Parlement de la Communauté germanophone, étant donné que l'article 14 de la loi du 31 décembre 1983 déclare l'article 31ter, § 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 applicable par analogie à la Communauté germanophone.

of voorzitter van een raad voor maatschappelijk welzijn, in welk geval de wedde van burgemeester, schepen of voorzitter van een raad voor maatschappelijk welzijn wordt verminderd.

Luidens de toelichting beogen “de indieners van dit voorstel van bijzondere wet (...) deze beperking toe te passen op de maandelijkse uitbetaling van de uittredingsvergoeding”.

7.2. Uit de tekst van het voorstelde artikel 31ter, § 1bis, zesde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 (artikel 2, 2°, van het voorstel van bijzondere wet) blijkt evenwel dat de voorgestelde 150 %-regel enkel wordt toegepast ten aanzien van de wedde van het mandaat van burgemeester, schepen of voorzitter van het OCMW en niet – zoals het geval is voor een zittend parlementslid – ten aanzien van de vergoedingen, wedden of presentiegelden voortvloeiend uit de uitoefening van andere openbare mandaten, openbare functies of openbare ambten van politieke aard.

Bovendien wordt wanneer het plafond wordt overschreden, niet de wedde van burgemeester, schepen of voorzitter van een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn verminderd, maar het bedrag van de maandelijkse uittredingsvergoeding zelf,¹⁷ terwijl ten aanzien van een zittend parlementslid in dat geval de wedde van burgemeester, schepen of voorzitter van een raad voor maatschappelijk welzijn wordt verminderd.

De voorgestelde regeling doet dan ook een verschil in behandeling ontstaan tussen een zittend parlementslid en een gewezen parlementslid: terwijl voor de eerste categorie van personen bij de berekening van de 150 %-regel rekening wordt gehouden met alle vergoedingen, wedden of presentiegelden voortvloeiend uit de uitoefening van openbare mandaten, openbare functies of openbare ambten van politieke aard, wordt voor de tweede categorie van personen enkel rekening gehouden met de wedde van burgemeester, schepen of voorzitter van een raad voor maatschappelijk welzijn. Bovendien zal er ook een verschil in behandeling ontstaan tussen gemeenten, naargelang een burgemeester, een schepen of een voorzitter van een OCMW zijn wedde cumuleert met een uittredingsvergoeding, dan wel met een gewone parlementaire vergoeding.

Voor deze verschillen in behandeling zal tijdens de parlementaire bespreking een passende verantwoording moeten kunnen worden gegeven in het licht van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

¹⁷ In de Nederlandse tekst van de laatste zin van het voorgestelde artikel 31ter, § 1bis, zesde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is niet helemaal duidelijk welk bedrag wordt bedoeld met “het maandelijks uitbetaalde bedrag”. Uit de Franse tekst van die zin, waarin gewag wordt gemaakt van “le versement mensuel”, bewoordingen die in de vorige zin worden gebruikt om de “indemnité de sortie” aan te duiden, blijkt dat het de bedoeling is van de indieners van het voorstel om de uittredingsvergoeding te verminderen. De voorgestelde bepaling wordt dan ook in die zin onderzocht.

de bourgmestre, d'échevin ou de président du conseil de l'aide sociale qui est diminué.

Selon les développements, “[l]es auteurs de la présente proposition de loi spéciale entendent transposer cette limitation au versement mensuel de l'indemnité de sortie”.

7.2. Il ressort toutefois du texte de l'article 31ter, § 1^{er}bis, alinéa 6, proposé, de la loi spéciale du 8 août 1980 (article 2, 2°, de la proposition de loi spéciale) que la règle des 150 % proposée s'applique uniquement à l'égard du traitement afférent au mandat de bourgmestre, d'échevin ou de président du CPAS et non – comme tel est le cas pour un parlementaire en exercice – à l'égard des indemnités, traitements ou jetons de présence résultant de l'exercice d'autres mandats, fonctions ou charges publics d'ordre politique.

En outre, en cas de dépassement de la limite, ce n'est pas le traitement de bourgmestre, d'échevin ou de président d'un centre public d'action sociale qui est diminué mais le montant de l'indemnité de sortie mensuelle elle-même¹⁷, alors que, lorsqu'il s'agit d'un parlementaire en exercice, c'est le traitement de bourgmestre, d'échevin ou de président d'un Centre public d'action sociale qui est réduit.

Le dispositif proposé opère dès lors une différence de traitement entre un parlementaire en exercice et un ancien parlementaire: alors qu'à l'égard de la première catégorie de personnes, le calcul de la règle des 150 % prend en considération l'ensemble des indemnités, traitements ou jetons de présence résultant de l'exercice de mandats, fonctions ou charges publics d'ordre politique, ce même calcul pour ce qui est de la seconde catégorie, prend uniquement en compte le traitement de bourgmestre, d'échevin ou de président d'un conseil d'action sociale. À cela s'ajoute qu'une différence de traitement interviendra également entre les communes selon qu'un bourgmestre, un échevin ou un président de CPAS cumule son traitement avec une indemnité de sortie ou une indemnité parlementaire ordinaire.

Lors des débats parlementaires, il conviendra de veiller à justifier adéquatement ces différences de traitement au regard des articles 10 et 11 de la Constitution.

¹⁷ Dans le texte néerlandais de la dernière phrase de l'article 31ter, § 1^{er}bis, alinéa 6, proposé de la loi spéciale du 8 août 1980, on aperçoit mal quel est le montant visé par “het maandelijks uitbetaalde bedrag”. Le texte français de cette phrase où il est question du “versement mensuel” – termes qu'utilise la phrase précédente pour désigner “l'indemnité de sortie” – indique que l'intention des auteurs de la proposition est de diminuer l'indemnité de sortie. C'est dans cette dernière lecture que cette disposition proposée est examinée.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 2

8. De bepaling in het voorgestelde artikel 31ter, § 1bis, zesde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dat “de maandelijkse uitbetaling van de uittredingsvergoeding het in het eerste lid bepaalde grensbedrag niet [mag] overschrijden”, lijkt niet werkzaam te zijn.

In dit artikel 31ter, § 1bis, eerste lid, wordt op zijn beurt verwezen naar “de helft van het bedrag van de met toepassing van [paragraaf] 1 toegekende vergoeding”. De laatstvermelde vergoeding betreft echter niet de uittredingsvergoeding, maar de gewone parlementaire vergoeding.

Zoals het voorgestelde artikel 31ter, § 1bis, zesde lid, is geformuleerd, moet dus worden nagegaan of bij de door het artikel beoogde cumul “de maandelijkse uitbetaling van de uittredingsvergoeding” de helft van het bedrag van de gewone parlementaire vergoeding (“de met toepassing van § 1 toegekende vergoeding”) overschrijdt.

Dat kan niet de bedoeling zijn.

Alicht is het veeleer de bedoeling om, naar het voorbeeld van artikel 31ter, § 1bis, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, te bepalen dat, indien de uittredingsvergoeding wordt gecumuleerd met de wedde van het mandaat van burgemeester, schepen of voorzitter van een OCMW,¹⁸ het bedrag van de wedden ontvangen door het gewezen parlements lid naast zijn uittredingsvergoeding, de in het eerste lid bepaalde grensbedrag niet mag overschrijden.

Het lijkt bovendien onlogisch om als basis voor de berekening van de 150 %-regel niet de uittredingsvergoeding te nemen die het gewezen parlements lid ontvangt, maar de parlementaire vergoeding die de betrokkene niet langer ontvangt.

De voorgestelde paragraaf 1, zesde lid, zou aldus moeten worden herzien dat de 150 %-regel, in zoverre deze van toepassing is op de uittredingsvergoeding, daarin op autonome wijze wordt vermeld, in plaats van er melding van te maken door te verwijzen naar de regeling die van toepassing is op de cumulaties inzake de gewone parlementaire vergoeding.

9.1. Teneinde het dispositief dat vervat ligt in het voorgestelde artikel 31ter, § 1bis, zesde lid, toepasselijk te verklaren op de Duitstalige Gemeenschap moet artikel 14bis van de wet van 31 december 1983 aangevuld worden met een soortgelijke bepaling. Die bepaling kan door de federale wetgever met een gewone meerderheid worden aangenomen.¹⁹

9.2. Een wetgevend ingrijpen zal noodzakelijk zijn om een soortgelijk dispositief van toepassing te verklaren op het Brussels Hoofdstedelijk Parlement na de eerstvolgende algehele vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

¹⁸ Maar, omtrent de beperking tot die drie mandaten, zie opmerking 7.2.

¹⁹ Zie voetnoot 3, hiervoor.

EXAMEN DU TEXTE

Article 2

8. La disposition figurant à l'article 31ter, § 1^{er}bis, alinéa 6, proposé de la loi spéciale du 8 août 1980 et énonçant que “le versement mensuel de l'indemnité de sortie ne peut excéder la limite fixée à l'alinéa 1er”, ne semble pas être opérante.

Cet article 31ter, § 1^{er}bis, alinéa 1er, se réfère à son tour à “la moitié du montant de l'indemnité allouée en exécution du [paragraphe] 1er”. Cette dernière indemnité ne concerne toutefois pas l'indemnité de sortie mais l'indemnité parlementaire ordinaire.

Tel que l'article 31ter, § 1^{er}bis, alinéa 6, proposé est formulé, il y a donc lieu d'examiner si, en cas de cumul visé par cette disposition, “le versement mensuel de l'indemnité de sortie” excède la moitié du montant de l'indemnité parlementaire ordinaire (“l'indemnité allouée en exécution du § 1er”).

Telle ne saurait être l'intention.

Sans doute l'intention est-elle plutôt de prévoir, à l'instar de l'article 31ter, § 1^{er}bis, alinéa 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980, qu'en cas de cumul de l'indemnité de sortie avec le traitement afférent au mandat de bourgmestre, d'échevin ou de président d'un CPAS¹⁸, le montant des traitements perçus par l'ancien parlementaire en dehors de son indemnité de sortie, ne peut excéder la limite inscrite à l'alinéa 1er.

Il semble par ailleurs illogique de prendre comme base de calcul de la règle des 150 % non pas l'indemnité de sortie que reçoit l'ancien parlementaire mais bien l'indemnité parlementaire que l'intéressé ne perçoit plus.

Le paragraphe 1er, alinéa 6, proposé devrait être revu de manière à énoncer la règle des 150 % de manière autonome en tant qu'elle s'applique à l'indemnité de sortie, plutôt que par renvoi au régime applicable aux cumuls concernant l'indemnité parlementaire ordinaire.

9.1. Afin de rendre le dispositif envisagé par l'article 31ter, § 1^{er}bis, alinéa 6, proposé applicable à la Communauté germanophone, il conviendra de compléter par une disposition analogue l'article 14bis de la loi du 31 décembre 1983. Cette disposition peut être adoptée par le législateur fédéral agissant à la majorité ordinaire¹⁹.

9.2. Une intervention législative sera nécessaire pour rendre pareil dispositif analogue applicable au Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale après le prochain renouvellement intégral de la Chambre des représentants.

¹⁸ Voir toutefois l'observation formulée au point 7.2 au sujet de la limitation à ces trois mandats.

¹⁹ Voir la note de bas de page n° 3, plus haut.

Vanaf die datum zal artikel 31ter, § 1bis, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zoals gesteld wordt onder de hierboven geformuleerde opmerking 4, niet meer van toepassing worden verklaard op dat parlement door de verwijzing die erthans naar wordt gemaakt bij artikel 25, § 1bis, van de bijzondere wet van 12 januari 1989: bij artikel 3 van de wet van 14 oktober 2018 tot wijziging, wat de cumulatie van mandaten betreft, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen²⁰, is die verwijzing immers vervangen door een autonome bepaling die, krachtens artikel 4 van dezelfde bijzondere wet van 14 oktober 2018 in werking treedt “bij de eerstvolgende algehele vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers”. Die autonome bepaling komt overeen met de paragrafen 1bis en 1ter van artikel 31ter, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zoals die paragrafen gewijzigd of ingevoegd zijn bij artikel 2 van de wet van 14 oktober 2018 “tot wijziging, wat de cumulatie van mandaten betreft, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen”²¹ en bij artikel 2 van de bijzondere wet van 14 oktober 2018 “tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der Instellingen, wat de cumulatie van publieke vergoedingen betreft”²², welke twee bijzondere wetten eveneens in werking moeten treden bij de eerstvolgende algehele vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers of de dag erna.

10. In het voorgestelde artikel 31ter, § 1bis, zesde lid, wordt gewag gemaakt van de “voorzitter van een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn”.

In dat verband moet er evenwel worden op gewezen dat sinds de inwerkingtreding van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest van 22 december 2017 “over het lokaal bestuur”, de raad voor maatschappelijk welzijn in het Vlaamse Gewest in beginsel uit dezelfde leden bestaat als de gemeenteraad,²³ en dat de voorzitter van de gemeenteraad van rechtswege de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn is.²⁴

De vraag rijst of, wat het Vlaamse Gewest betreft, niet veeleer moet worden verwezen naar de voorzitter van het bijzonder comité van de sociale dienst, aangezien hij – voor zover hij nog geen lid is van het college van burgemeester en schepenen – als schepenen wordt toegevoegd aan het college van burgemeester en schepenen.²⁵

Dit moet worden verduidelijkt.

*

De hoofdgriffier,

Gregory DELANNAY

De voorzitter,

Jacques JAUMOTTE

²⁰ B.S. 26 oktober 2018, blz. 81874.

²¹ B.S. 26 oktober 2018, blz. 81874.

²² B.S. 26 oktober 2018, blz. 81877.

²³ Artikel 68, § 1, van het decreet van 22 december 2017.

²⁴ Artikel 69, eerste lid, van het decreet van 22 december 2017.

²⁵ Artikel 42, § 1, derde lid, van het decreet van 22 december 2017.

À partir de cette date, ainsi qu’il est exposé sous l’observation n° 4, plus haut, l’article 31ter, § 1^{er}bis, de la loi spéciale du 8 août 1980 ne sera plus rendu applicable à ce Parlement par le renvoi qui y est fait actuellement par l’article 25, § 1^{er}bis, de la loi spéciale du 12 janvier 1989: l’article 3 de la loi du 14 octobre 2018 “modifiant, en ce qui concerne le calcul des mandats, la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles et la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises”²⁰ a en effet remplacé ce renvoi par une disposition autonome, entrant en vigueur, en vertu de l’article 4 de la même loi spéciale du 14 octobre 2018, “lors du [prochain] renouvellement intégral de la Chambre des représentants [...]”. Cette disposition autonome est analogue aux paragraphes 1^{er}bis et 1^{er}ter de l’article 31ter de la loi spéciale du 8 août 1980, tels que ces paragraphes ont été modifiés ou insérés par l’article 2 de la loi du 14 octobre 2018 “modifiant, en ce qui concerne le calcul des mandats, la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles et la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises”²¹ et l’article 2 de la loi spéciale du 14 octobre 2018 “modifiant la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles en ce qui concerne le cumul d’indemnités publiques”²², ces deux dernières lois spéciales devant également entrer en vigueur lors du prochain renouvellement intégral de la Chambre des représentants ou le lendemain de cette date.

10. L’article 31ter, § 1^{er}bis, alinéa 6, proposé fait état du “président d’un Centre public d’action sociale”.

On relèvera cependant à cet égard que, depuis l’entrée en vigueur du décret des Communauté et Région flamandes du 22 décembre 2017 “sur l’administration locale”, le conseil de l’aide sociale se compose en principe en Région flamande des mêmes membres que le conseil communal²³, et que le président du conseil communal est de plein droit le président du conseil de l’aide sociale²⁴.

En ce qui concerne la Région flamande se pose la question de savoir s’il n’y a pas plutôt lieu de faire référence au président du comité spécial du service social, dès lors que celui-ci, s’il n’est pas encore membre du collège des bourgmestre et échevins, est ajouté en tant qu’échevin au collège des bourgmestre et échevins²⁵.

Cette question doit être précisée.

*

Le greffier en chef,

Gregory DELANNAY

Le président,

Jacques JAUMOTTE

²⁰ M.B., 26 octobre 2018, p. 81874.

²¹ M.B., 26 octobre 2018, p. 81874.

²² M.B., 26 octobre 2018, p. 81877.

²³ Article 68, § 1er, du décret du 22 décembre 2017.

²⁴ Article 69, alinéa 1er, du décret du 22 décembre 2017.

²⁵ Article 42, § 1er, alinéa 3, du décret du 22 décembre 2017.